

DEN ENGELSKE ADELSMAND?

Min kone har sit mellemnavn "Barrett" efter sin mors ungpigenavn. Ifølge familietraditionen skulle det stamme fra en engelsk adelsmand. Den umiddelbare familiehukommelse rækker dog ikke længere end til min kones oldefar, der godt nok havde det engelske navn James William Barrett; men var født og opvokset her i landet. I den følgende historie går vi yderligere tilbage til dennes farfar og prøver traditionen af. Den nedskrevne tradition og de engelske forespørgsler stammer i stort omfang fra Finn Højmark-Jensens kildesamling.

Historien tager sin begyndelse den 21. august året 1832. En ung mand går i land i Helsingør fra et skib netop ankommet over Nordsøen fra England. Han er 28 år gammel, middelhøj, med blå øjne og brunt hår. Hans profession er hestepasser, og han taler engelsk. Den sidste påtegning af hans pas er sket i London ti dage tidligere af den der værende danske charge d'affaires Baurke. Hans navn er William Barrett, og han er født i Barnstaples sogn, Devonshire i England i 1804.

Thotts Palæ der i dag rummer den franske ambassade.

I København bliver han rideknægt hos den russiske minister, hvem vi i dag vil betegne som gesandt. Hans exelence hr. baron von Nicolai residerer i det gamle Thotts Palæ på Kongens Nytorv. Bag palæet er på den tid tjenesteboliger og stalde, som der er adgang til af en smal port lidt nede af Norgesgade/Bredgade¹. Der er knyttet en lille snes tjenestefolk til gesandten: Fra hushovmester, kammerjomfru, kok over stuepiger, kokkepiger, vaskepiger, taffeldækker, tjenere til portner, kusk, rideknægt, staldkarl og gårdskarl. En lille håndfuld af disse er som den nyansatte rideknægt af udenlands oprindelse.

En af tjenestepigerne er den tre år ældre Petra Petronella Bentzen - født i

¹ Gaden hed egentligt Norgesgade, men dens gamle navn Bredgade blev lige så ofte brugt. På et kort fra 1839 optræder navnene sideordnet. Bredgade var et sejlivets navn, og det hedder den i dag.

Helsingør under navnet Schultz. Hun kom til København i 1818, men tog på et tidspunkt videre til Maribo på Lolland. Fra 1831 har hun dog tjent hos den russiske gesandt. Forklaringen på navneændringen fra Schultz til Bentzen er, at hun umiddelbart inden hun kom til pladsen kom galt af sted som enlig pige. Hun benyttede sig i den forbindelse af muligheden for at føde i hemmelighed, uden opgivelse af faderens navn, på den kongelige fødselsstiftelse i København. I foråret 1830 nedkom hun med sit første barn Peter Heinrich, hvem dog forsvinder lige så stille ud af vores historie igen!

Den unge engelske rideknægt betages straks af tjenestepigen. Historien gentager sig for Petra Petronella. Hun føder atter i hemmelighed på den kongelige fødselsstiftelse. Hun nedkommer i november 1833 med en søn. Han døbes dagen efter med navnet William Barrett efter sin ellers anonyme far. Hun fortsætter efter dette ikke i sin plads, men får bolig hos skomager Nielsen i Lille Strandgade tæt ved og begynder at ernære sig ved håndarbejde. På denne baggrund får hun sit barn udleveret otte dage efter fødslen og tager det til sit nye hjem.

Engang i slutningen af 1834 eller begyndelsen af 1835 flytter hun og barnet videre til en lejlighed lidt nede af Norgesgade/Bredgade. Faren er fortsat hestepasser bosat på sit arbejdssted. Helt færdig med pigen, som han har gjort med barn, er han dog ikke. I maj 1835 føder hun deres andet barn. Denne gang opgiver hun faderens navn. Han får hermed et pres på sig for at gifte sig med moderen. En lille måned senere døbes barnet (min kones tipoldefar) i Trinitatis kirke under navnet James Barrett.

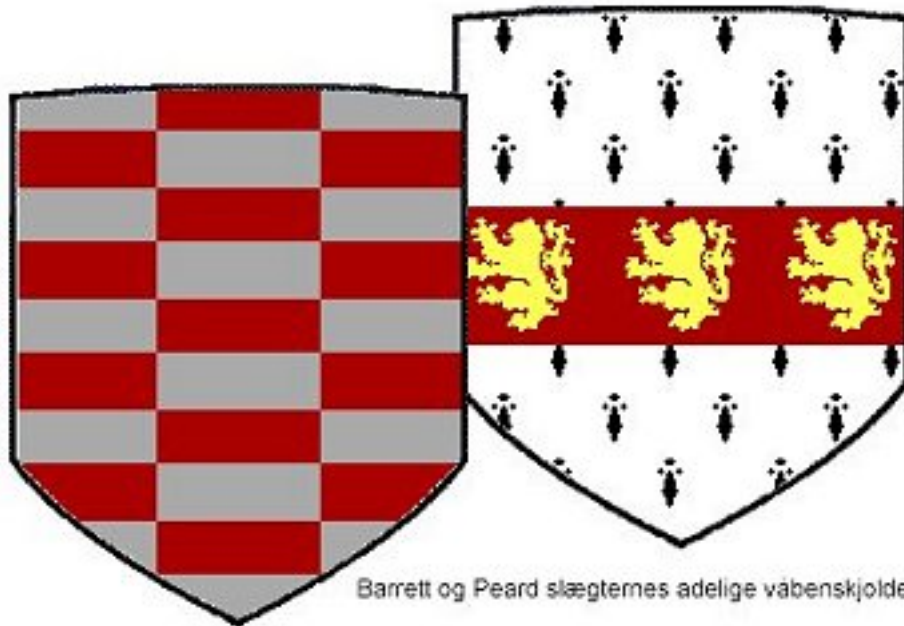
Faren modstår endnu presset for at gifte sig - om end ikke betagelsen af moderen. I august 1837 fødes parrets tredje barn og får navnet Alice - igen med Barrett som efternavn. Situationen med nu tre børn er set i den tids ånd uholdbar. Mindre end en måned senere vies de derfor i den engelske kirke i København. Vidnerne er kirkens klokker og John Price af den berømte engelske skuespillerslægt her i landet. Tilknytningen til England var stærkere end tilknytningen til den lokale Garnisons kirke.

Ægteskabet ændrer ikke ved, at han stadig har bolig og arbejder hos den russiske gesandt, mens hun bor i en lejlighed lidt nede af gaden. Det bliver til endnu et barn i februar 1839, der får navnet Elisabeth. Sådan er tingenes tilstand til en dag sidst i 1840-erne, hvor Petrea Petronella en dag må sande, at hun er forladt kone. William Barrett er simpelt hen forsvundet.

Efter at være forladt, antager hun sit ungpigenavn Schulz, hvilket tyder på, at hun ikke forventer at se sin mand mere. Det bliver en bitter tid for hende. Hun må flytte fra sin lejlighed og klare dagen og vejen med sine to hjemmeboende piger, som hun bedst kan. Drengene er blevet dels tjenestekarl på den jyske alhede og dels møllersvend på Stevns-kanten. Pigerne bliver siden gift i København. For moren betyder alderdommen en yderligere social nedtur. En overgang tager en af hendes døtre, som er gift med en officer, sig af hende. Hun dør 84 år gammel i 1884 som fattiglem på Almindeligt Hospital og bliver begravet på Vestre kirkegård. Begravelsen betales af svigersønnerne.

Vi har hermed fulgt Willam Barrett fra han satte fødderne i landet til, at han pludselig forsvandt. Bortset fra hans egne opgivelser af fødested og alder, ved vi derimod intet om ham før og efter. Ifølge familietraditionen skulle han være søn af en adelig pige i England, der blev udstødt af sin stand på grund af ægteskab under denne. Det hedder sig videre, at han forlod sin hustru, efter hun havde afslået at tage med til England. Grunden var, at han havde fået at

vide, at hvis han ikke vendte tilbage, ville han ikke få del i en større arv. Her giftede han sig igen. Grunden til, at hans danske kone ikke eftersøgte ham, skulle være fordi, hun havde fået at vide, at der var dødsstraf i England for bigami.

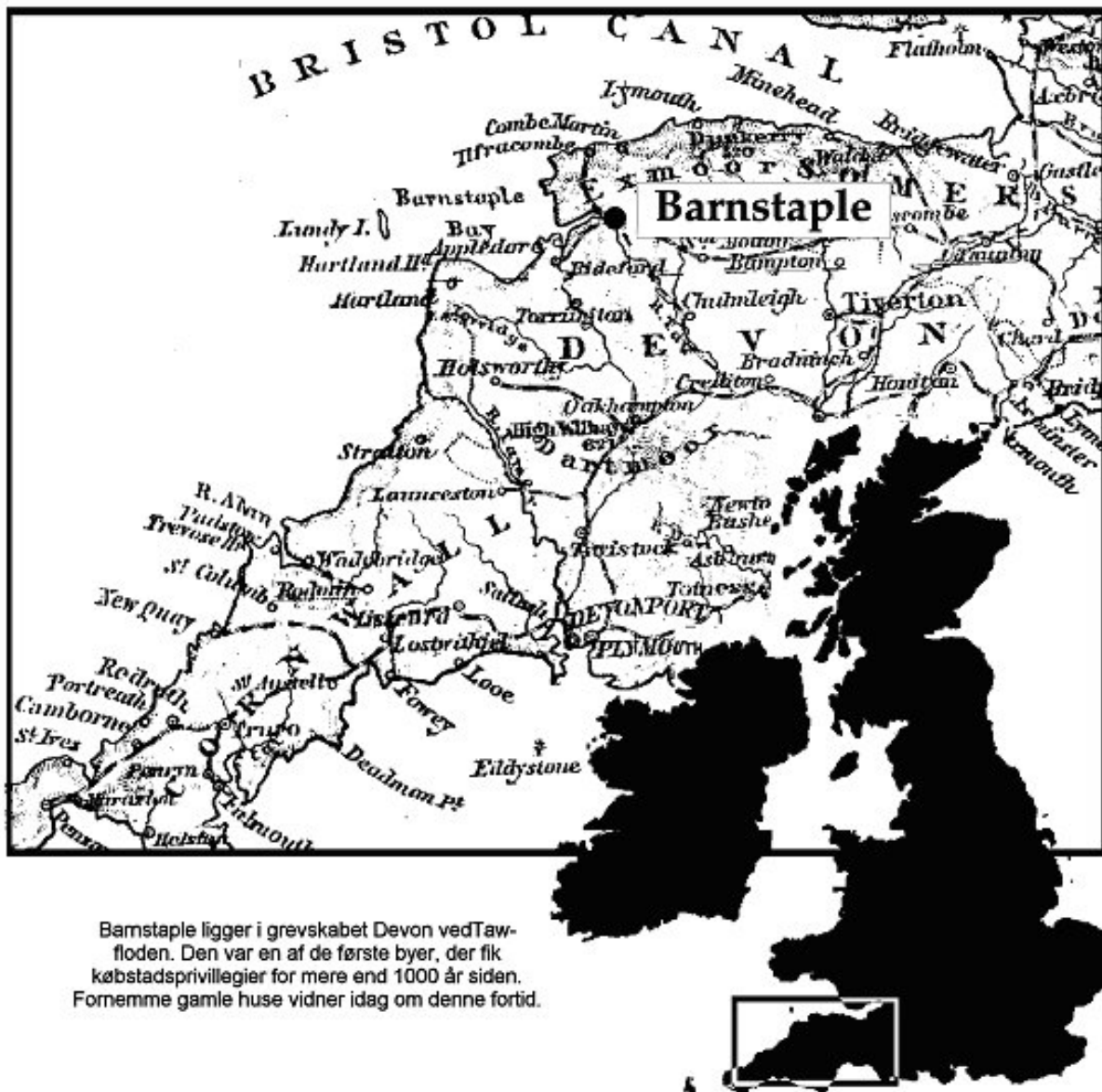
William Barretts oldebarn Børge Barrett Thomsen nedskrev sin version af traditionen: "Min morfar, William Barrett, var søn af en yngste søn af en engelsk baronet eller lord. Oldefar skulle klare sig selv, så han rejste til Danmark, hvor han blev chaukaj hos formodentligt en engelsk gesandt, med hvem han senere rejste til Rusland". Denne fremstilling er allerede præget af halve overleveringer med hensyn til vores eksakte viden, men derfor behøver det centrale om afstamningen ikke være ren opspind.

I følge familietraditionen prøvede sønnen James Barrett, at opspore sin far. Han rejste til England, hvor han mente, at have truffet en halvbror fra farens andet ægteskab. Det hedder sig imidlertid, at han tog hjem igen i al hast efter muligvis mordtrusler. Senere betalte han en gårdmand for, at rejse til England og opsøge familien. Denne gårdmand kom hjem med uforrettet sag. Det hed sig på Viborgeggen, at gårdmanden havde fået kontakt med familien, men var blevet betalt for, at meddele, at han intet havde fundet. Det hed sig videre, at han tidligere havde været forarmet, men efter turen byggede til gården.

Ser vi bort fra familietraditionen og koncentrerer os om de reelle fakta, som vi kender, skulle det ikke være særligt svært at be- eller afkræfte spørgsmålet om ophav. Der er imidlertid det afgørende problem, at jeg sidder i Danmark og arkivalierne befinder sig i England. Jeg har derfor for indeværende måtte holde mig til det materiale, som andre har hjembragt. Resultatet heraf er ikke opløftende.

En forespørgsel dateret 1937 fra en Barrett-efterkommer bosat i Schweiz til sognepræsten i Barnstaple, gav en direkte forkert forfader. Her anes dog et langt alvorligere problem, nemlig at mange lokale optegnelser fra første del af 1800-tallet er gået tabt, som følge af ødelæggelse af rådhuset "City of London". Hvis traditionen om, at hans mor blev gift uden for sin stand, er korrekt, kan dette også have bevirket, at vielse og dåb er blevet foretaget et andet sted. En

håndskreven liste fra ikke specificerede kirkebøger over slægten Barrett og den i adelig henseende tilknyttede slægt Peard, bestilt hjem af den tidligere nævnte Børge Barrett Thomsen, giver indicier på, at slægten kan følges tilbage til 1500-tallet. Den indeholder dog ikke vores mand.

Konklusionen på spørgsmålet om ophav er, at navnet ganske rigtigt stammer fra England. Angående det adelige? Familietradition er ganske underholdende - men ikke noget historisk bevis. Reelt forestår et par problemer: Først mangler vi kirkebogsafskrifterne, der dokumenterer William Barretts oplysninger til myndighederne om sig selv. Dernæst mangler vi en undersøgelse, der knytter forbindelse til f.eks. Barrett-Peard slægten. Endelig mangler vi en undersøgelse af, om denne slægts relation til den oprindelige middelalderslægt. Sidstnævnte problematik bunder i, at mange ikke mindst i det standsbevidste England påberåber sig en adelig slægt, som de ikke genealogisk set er af. Problemerne er dog ikke større end, at de muligvis kunne løses ved en studietur til England.

© 1994 Simon Steinfeldt Laursen